

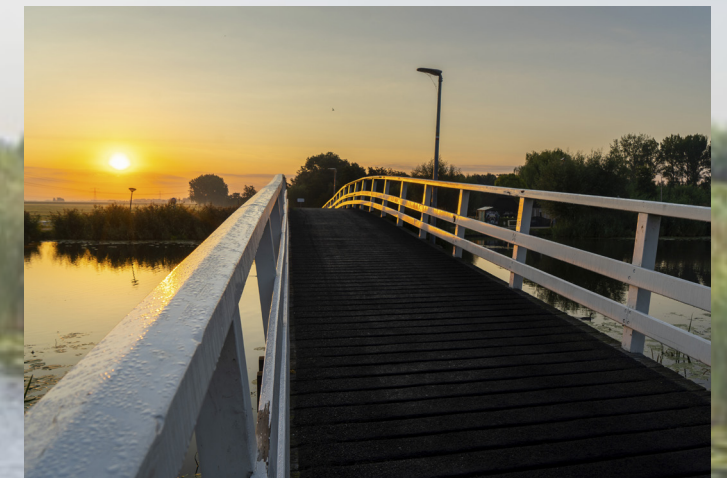
Gebiedsvisie Polder Blokweer 2025

Gemeente
Alblasserdam

Inhoudsopgave

- Inleiding
- Locatie
- Toekomstbeeld
- Context
- Analyse
- Gebiedsvisie
- Gebiedsvisie wensen uit de omgeving
- Ontwikkelingsstrategie

Inleiding

Een groot deel van Polder Blokweer en Polder Nieuw-Lekkerland (gemeente Molenlanden) heeft de status van Natura 2000-gebied en NNN-gebied (Natuur Netwerk Nederland) alsmede UNESCO werelderfgoed (molens van Kinderdijk-Elshout).

Voor de realisatie van de doelstellingen van Natura 2000-gebied en NNN-gebied en rekening houdend met het UNESCO werelderfgoed heeft de provincie Zuid-Holland een inrichtingsplan voor natuurontwikkeling opgesteld. Parallel daaraan is de voorliggende Gebiedsvisie Polder Blokweer opgesteld.

Deze Gebiedsvisie bevat nieuw gemeentelijk beleid voor Polder Blokweer over het versterken van zowel het zorglint als recreatie en toerisme door middel van de mogelijke aanleg van enkele paden voor voetgangers en fietsers. Het provinciaal inrichtingsplan en de Gebiedsvisie Polder Blokweer kunnen elkaar versterken.

Locatie: Polder Blokweer, Alblasserdam

Locatie

Polder Blokweer is één van de vier polders in de gemeente Alblasserdam. Het is een natuurgebied van ongeveer 70 hectare en tevens onderdeel van het Natura 2000-gebied Boezems Kinderdijk en onderdeel van UNESCO werelderfgoed Molens van Kinderdijk - Elshout. De begrenzing van het projectgebied is in figuur 1 weergegeven.

De polder is momenteel in gebruik als grasland met begrazing, zowel hobbymatig als agrarisch. Verspreid zijn enkele kleine opstallen aanwezig, in Blokweer is ook een volkstuinencomplex gelegen, hier wordt momenteel geen natuur ontwikkeld. Het gebied is uitloopgebied van Alblasserdam. In het gebied bevinden zich waardevolle slootkanten en een kleine populatie weidevogels. Naast de polder ligt het moerasgebied in de boezems Overwaard en Nederwaard, hier ligt het broedgebied van N2000 soorten porseleinhoen, puperreiger en zwarte stern. Ook broeden hier grote hoeveelheden ganzen, die onder meer in de polders foerageren. De ganzen worden als probleem ervaren voor natuur en landbouw. Ruim de helft van de gronden binnen de projectbegrenzing van Polder Blokweer is in eigendom van provincie Zuid-Holland, Staatbosbeheer en de Gemeente Alblasserdam (totaal ca. 40 ha). Ca 30 ha is in eigendom van ruim 10 particuliere eigenaren die de grond voornamelijk hobbymatig gebruiken. In de polder bevinden zich twee boerderijen. Eén boerderij maakt biologische kaas en maakt daarbij gebruik van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt: Biokaas Kinderdijk. De andere is zorgboerderij Tro Tardi, Met de overdracht verandert de naam: Tro Tardi wordt voortaan De Molensingel Hoeve.

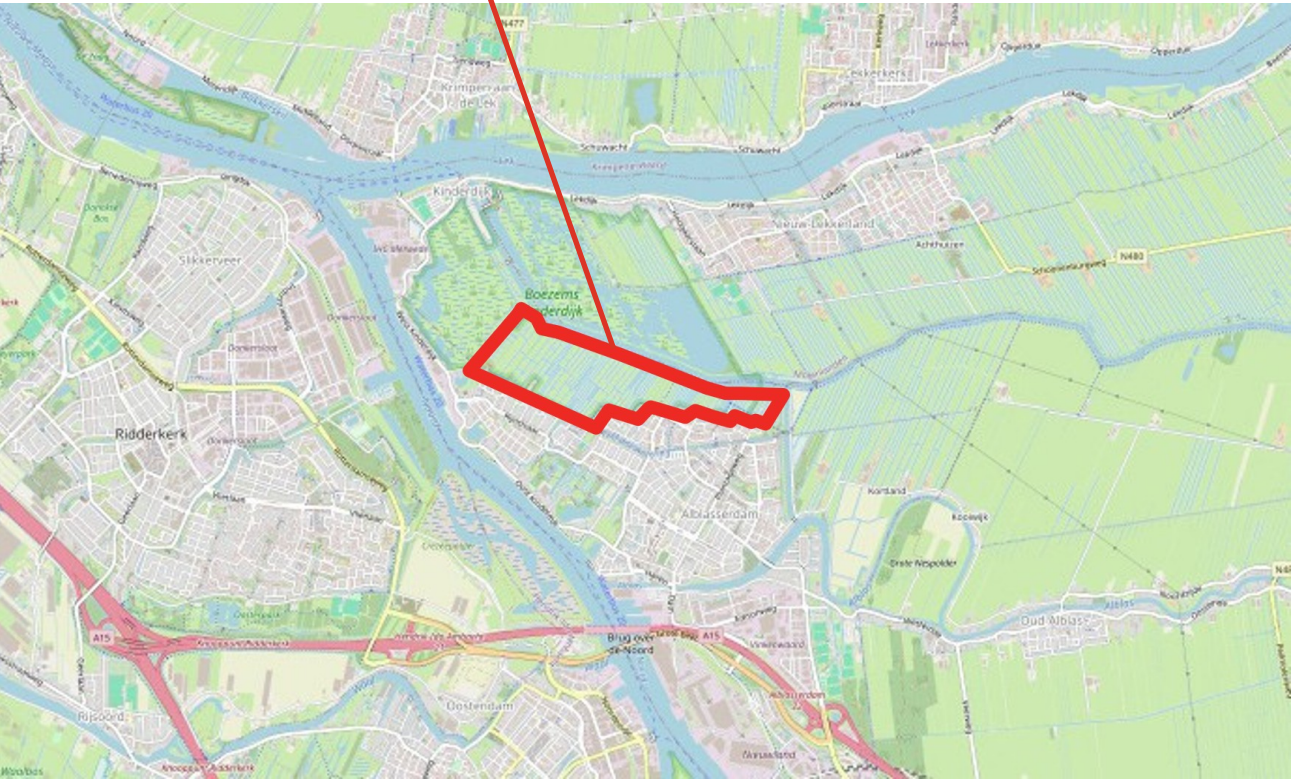
Daarnaast bevindt zich in het noordoostelijke deel van de polder een volkstuin. In de polder zijn nog een volkstuin, een speeltuin en een voetbalveld aanwezig.

De provincie Zuid-Holland is momenteel bezig om het gebied een betere inrichting te geven, die past bij de Natura2000-status en het NNN-gebied. Naast de inrichting, die past bij de Natura2000- en NNN-gebieden, denkt de gemeente Alblasserdam mee over een vernieuwde inrichting die aansluit bij het bestaande gebruik en bijdraagt aan aantrekkelijk wonen in het dorp Alblasserdam.

De onderstaande doelen worden nagestreefd in beide polders:

N2000 Doelen	NNN beheertype	Habitatrichtlijnsoorten
Pioniermoeras voor porseleinhoen	Pioniermoeras	Otter, Noordse Woelmuis,
Foerageergebied in soortenrijk grasland met brede plasdras oever voor zwarte stern en puperreiger	Kruiden- faunarijk grasland. Natuurvriendelijke oevers en voldoende variatie in de vegetatiestructuur zoals hoge overjarige vegetatie en struweel afgewisseld met kortere graslandvegetaties.	Zeggekorfslak, Platte schijfhoren, Heikikker, Rugstreeppad en diverse Vogelrichtlijnsoorten

Figuur 1

Toekomstbeeld

Aanleiding:

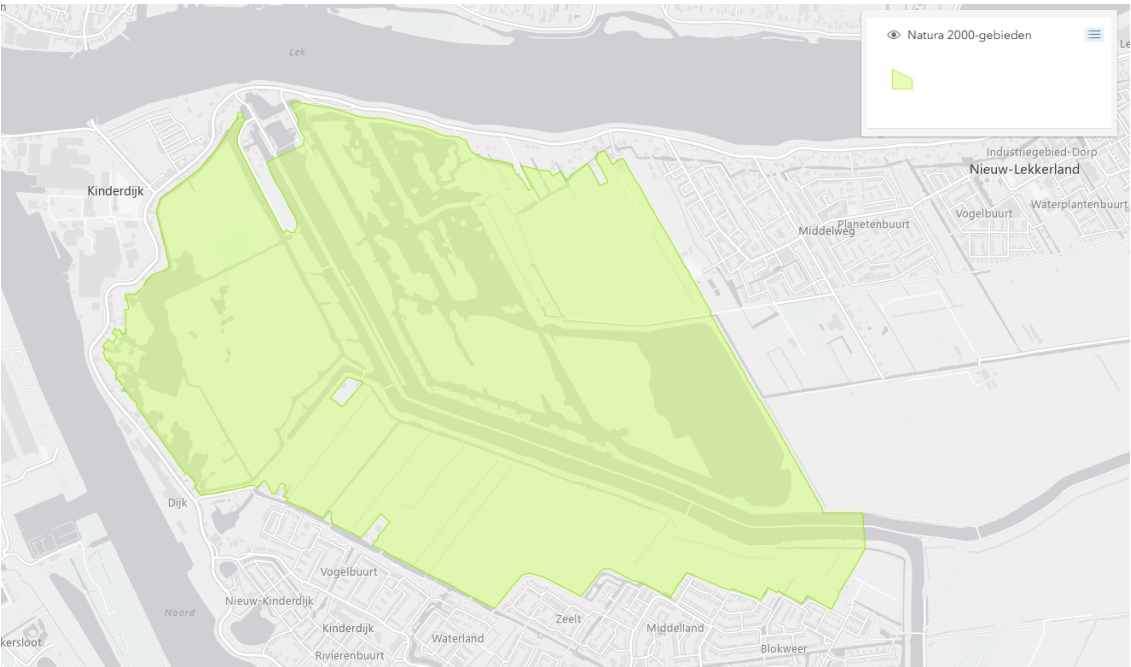
De aanleiding om een gebiedsvisie op te stellen is de herontwikkeling van het Natura 2000-gebied, dat naar aanleiding van Europese besluitvorming vanuit de Provincie Zuid-Holland invulling krijgt. Het Natura 2000-gebied in de Boezems van Kinderdijk is aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn. Deze vereist dat EU-lidstaten alle nodige maatregelen nemen om voor alle in het land voorkomende vogelsoorten voldoende gevarieerdheid van leefgebieden, en van voldoende omvang ervan, te beschermen, in stand te houden of te herstellen. Op dit moment is de polder een groot nat grasveld, waarin de biodiversiteit flink tekortschiet om aan de doelen van Natura 2000 te voldoen. De ontwikkeling van de polder tot Natura 2000-gebied past niet alleen binnen de gemeentelijke ambities, maar versterkt deze ook. Het profiel “Fit en groen” wordt versterkt en de completering van het zorglint sluit aan op de ambitie “Zorg voor elkaar”. Het profiel en deze ambitie werden in het collegeprogramma 2024 vastgesteld.

Toekomstbeeld:

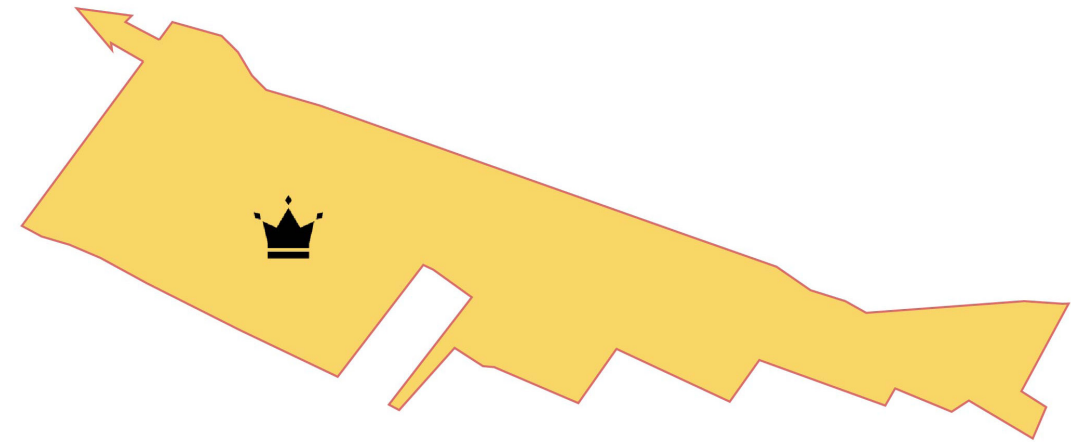
Het toekomstbeeld dat de gemeente voor ogen heeft voor het gebied, gaat over het beschermen, versterken en verbeteren van het poldergebied. Vanuit deze drie verschillende principes wordt gekeken naar de nieuwe plannen voor de inrichting. Als de provincie haar Natura 2000-plannen niet ontvouwt, zullen de hieronder genoemde uitgangspunten voor de polderontwikkeling ook niet uitgevouwen worden. De gemeente zal dan een faciliterende rol blijven nemen bij nieuwe en bestaande ontwikkelingen in de toekomst. Deze gebiedsvisie kan dan overigens als bestuurlijke onderlegger dienen.

De ontwikkeling van de polder moet tot stand brengen :

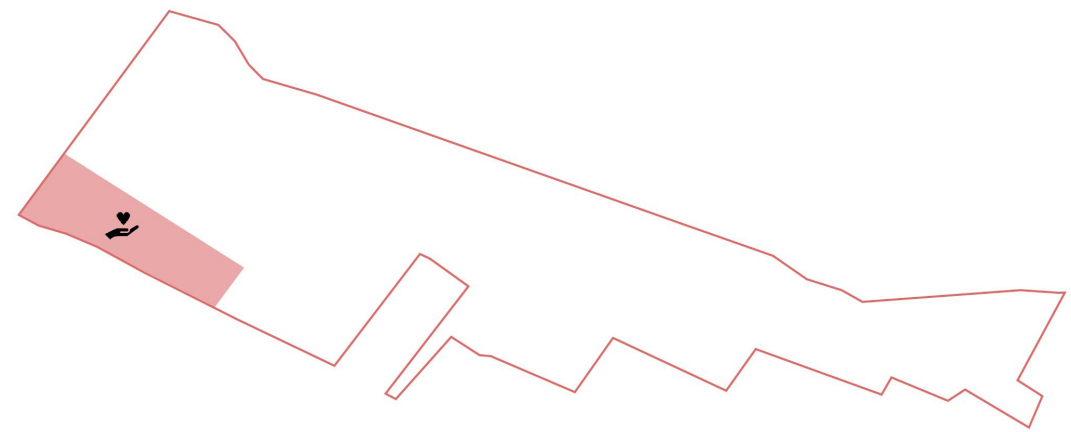
- Verbetering landschap voor natuur, dieren en recreatie en verblijf met daarin ruimte voor kruiden en faunarijk grasland, vochtig hooiland, ontwikkelen potentieel, nieuw leefgebied voor de otter, verbetering leefgebied porseleinhoen, purperreiger, zwarte stern, snor, smient, krakeend en slobbeend en versterken leefgebied van de Noordse woelmuis, zeggekorfslak en platte schijfhoren, rugstreeppadden en heikikker;
- Behoud en onderlinge samenhang van het watersysteem en systeem van kunstwerken behorende bij het Molennetwerk Kinderdijk;
- Behoud cultuurhistorisch landschapsbeeld van aaneengesloten, wijds open grasland met de karakteristieke strokenverkaveling (lengtestroken);
- Behoud van het natuurlijke landschapsbeeld;
- Behoud en ontwikkeling van zorginitiatieven in de polder;
- Behoud van volkstuinen gelegen in de polder;
- Mogelijkheid tot intensivering recreatief verkeer (extra wandelpad rond molen Blokweer en aanleg extra paden door de polder);

Het Natura-2000 gebied

Kroonjuweel: Verbinding met UNESCO

Het Zorglint

Toekomstbeeld

1. Het Zorglint:

Rekening houdend met de gevolgen van de herontwikkeling, ziet de gemeente ook veel kansen. Zo is het zuidwestelijke deel van Polder Blokweer een gebied met geschikte kenmerken voor sommige kwetsbare personen: het overloopgebied tussen dorp en natuur is prikkelarm en biedt rust. In Alblasserdam is al op een aantal plaatsen gelegenheid tot dagbesteding of participatie. De ontwikkelingen van Biokaas Kinderdijk in samenwerking met ASVZ en De Molensingel Hoeve versterken, samen met het MFC (Multifunctioneel Centrum), het voorzieningenniveau op dit terrein in de wijk Kinderdijk. Alle dagbestedingsvoorzieningen in Alblasserdam bij elkaar vormen daarmee een “zorglint” dat door de gehele gemeente meandert. In Alblasserdam kunnen mensen kiezen uit diverse soorten zorg die bij hen past. Daaronder vallen dus ook de zorginitiatieven in Polder Blokweer.

Momenteel zijn er zorginitiatieven in het zuidwestelijke deel van Polder Blokweer, namelijk De Molensingel Hoeve en Biokaas Kinderdijk. Ondernemingen willen nu en in de toekomst een plek bieden aan kwetsbare personen. Deze personen kunnen daar verblijven en/of werkzaamheden verrichten. De gemeente heeft het voornemen zich in te spannen voor het behoud van dergelijke voorzieningen in dit deel van Polder Blokweer. Zo kan aan de betreffende personen dagbesteding in de buurt van een woonplek worden geboden. Voorwaarde is dat de initiatieven binnen het huidige bouwvlak worden gepland.

Het kan wenselijk zijn indien in of nabij het gebied kwetsbare personen kunnen gaan wonen. Voor deze personen zouden dan verschillende dagbestedingsmogelijkheden op loopafstand beschikbaar komen. Daarnaast kan de nabije aanwezigheid van het MFC Maasplein voordelen bieden. Dit mogelijk maken biedt kansen. We spannen ons in voor een stevige juridische basis. Dat is belangrijk gelet op (ontwikkelingen in) Natura 2000 en het Werelderfgoedverdrag van UNESCO.

Verbinding zorginitiatieven in Alblasserdam en ligging molens

2. Het Natura2000 gebied:

Zuid-Holland wil een gevarieerde, gezonde en aantrekkelijke leefomgeving, in de stad en in het landelijk gebied. Daar hoort natuur bij. We zorgen in de stad voor voldoende ruimte voor water en groen, en we zorgen in het landelijk gebied voor behoud en versterking van de typische Zuid-Hollandse natuur: de veenweiden, de kust & duinen en de delta.

Het gaat niet goed met de natuur. In de afgelopen eeuw zijn natuurgebieden steeds kleiner geworden en kwamen ze steeds verder (versnipperd) van elkaar af te liggen. Om deze achteruitgang te stoppen worden nieuwe natuurgebieden aangelegd en bestaande natuurgebieden met elkaar verbonden. Zo ontstaat er een netwerk dat functioneert als één groot robuust natuurgebied: het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Op die manier worden planten en dieren beter beschermd en krijgen ze meer mogelijkheden om zich te verplaatsen. Ook de Natura 2000-gebieden, met internationaal beschermde natuur, liggen binnen dit netwerk.

De provincie is verantwoordelijk voor het aanleggen van het Natuurnetwerk. De grenzen van het netwerk zijn in 2016 vastgelegd; de aanleg van natuurgebieden moet in 2027 klaar zijn. De provincie werkt hierin samen met partners zoals grondeigenaren, gemeenten, waterschappen en betrokken organisaties.

De ambities qua natuurdoelen zijn bestuurlijk vastgelegd in het Natuurbeheerplan, die jaarlijks wordt geactualiseerd.

Meer informatie is te vinden op Natuurnetwerk Nederland (NNN) - Provincie Zuid-Holland.

De provincie Zuid-Holland is gestart met een herontwikkeling van het gebied om de biodiversiteit te versterken, passend bij de opgave van Natura 2000. Zij is bezig met een herinrichtingsplan om verschillende diersoorten en plantensoorten terug te brengen in het gebied en hun leefomgeving te versterken. Dit betekent dat de polder een nieuwe inrichting zal krijgen met andere gebruiksdoelen. Dit heeft verschillende gevolgen voor Alblasserdam. De gemeente is enthousiast om mee te kijken naar een nieuwe inrichting en vindt de herontwikkeling een goed initiatief, maar houdt wel rekening met de gevolgen voor de huidige gebruikers en omwonenden. Zo kunnen de ontwikkelingen gevolgen hebben voor de waterstand in het gebied en kan het leiden tot meer ongedierte. Ook is het belangrijk dat de huidige bedrijven die aanwezig zijn, en de volkstuinten, blijven. Zij moeten, net als de omwonenden, geen overlast krijgen van de ontwikkelingen en kunnen blijven functioneren in het gebied.

3. het Kroonjuweel

De polder is onderdeel van het Werelderfgoed Kinderdijk en heeft UNESCO-status. Deze status heeft gevolgen voor de inrichting van het gebied. Om de UNESCO-status te behouden moet de polder dan ook het verhaal van Kinderdijk vertellen. Hier moet duidelijk te zien zijn hoe belangrijk de molens vroeger waren voor het gebied en het gevecht tegen het water duidelijk maken. De molens van Kinderdijk hebben in 2025 circa acht- tot negenhonderdduizend bezoekers aangetrokken. De polder is hét gebied waar de toeristen doorheen gaan om de molens te bekijken. Zij beleven er hoe belangrijk de molens zijn voor het gebied. Daarnaast maken niet alleen toeristen gebruik van de polder maar ook wandelaars, fietsers en andere bezoekers. De provincie heeft in 2024 een landschapsbiografie op laten stellen.

Context

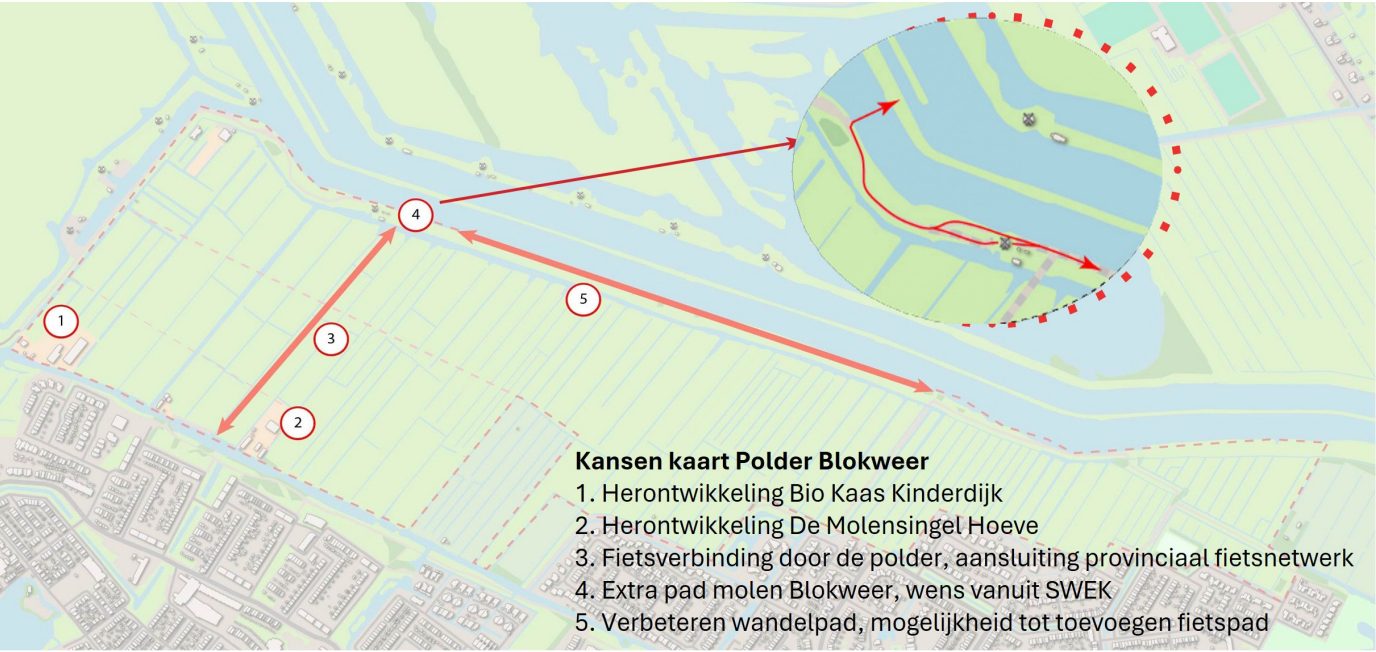
Deze gebiedsvisie betreft het poldergebied waarin zich bevinden: natuurland, water, boerderijen, volkstuinten en een voetbalveld. De buurt Polder Blokweer bestaat uit poldergebied (land en water) en er liggen woningen. Er liggen diverse claims op Polder Blokweer, vanuit verschillende overheden en UNESCO Werelderfgoed.

De provincie Zuid-Holland richt zich de komende jaren op een transformatie van de polder. Polder Blokweer is onderdeel van Natura 2000, dat valt onder het NNN-netwerk. Tevens valt het gebied onder Werelderfgoed Kinderdijk. De opgave om een transformatie op te stellen voor het gebied is niet eenvoudig, omdat er verschillende bestemmingen liggen op het gebied. Om de natuurwaarden van het gebied te verbeteren, wordt door de provincie een ontwerp gemaakt dat voldoet aan de verschillende bestemmingen. Daartoe is een landschapsgeschiedenis opgesteld en een herinrichtingsplan om de kwaliteit van het gebied te verbeteren. Om natuurontwikkelingen mogelijk te maken, is de provincie bezig met de aankoop van gronden van particulieren. De beoogde natuurontwikkeling draagt bij aan de ambitie om meer groen in Alblasserdam te realiseren. Die ambitie is beleidsmatig vastgelegd in het groenstructuurplan en bomenbeleidsplan.

De natuurontwikkeling in Polder Blokweer is een aanvulling op de structuren Groene long en Groene loper. De Groene long en Groene loper zijn te vinden op de Groene kaart, die gebaseerd is op de twee boven genoemde beleidsdocumenten. Naast het natuurgebied wil de gemeente de zorgboerderijen Biokaas Kinderdijk en De Molensingel Hoeve graag behouden en eventuele nieuwe zorgverleners een kans bieden in hetzelfde gebied. Dit is een ambitie, die ook is opgenomen in de Woonzorgvisie 2024-2040. Daarnaast wordt gekeken naar een koppeling van mogelijkheden om door natuurontwikkelingen, toerisme, recreatie en werkgelegenheid in het gebied te vergroten, ten faveure van het cultureel erfgoed en NNN-ontwikkelingen.

De gemeente Alblasserdam is enkele jaren geleden reeds gestart met het versterken van het zorglint in het gemeentelijk gebied door professionele zorgverleners in de polder mogelijkheden te bieden om hun bedrijf te professionaliseren.

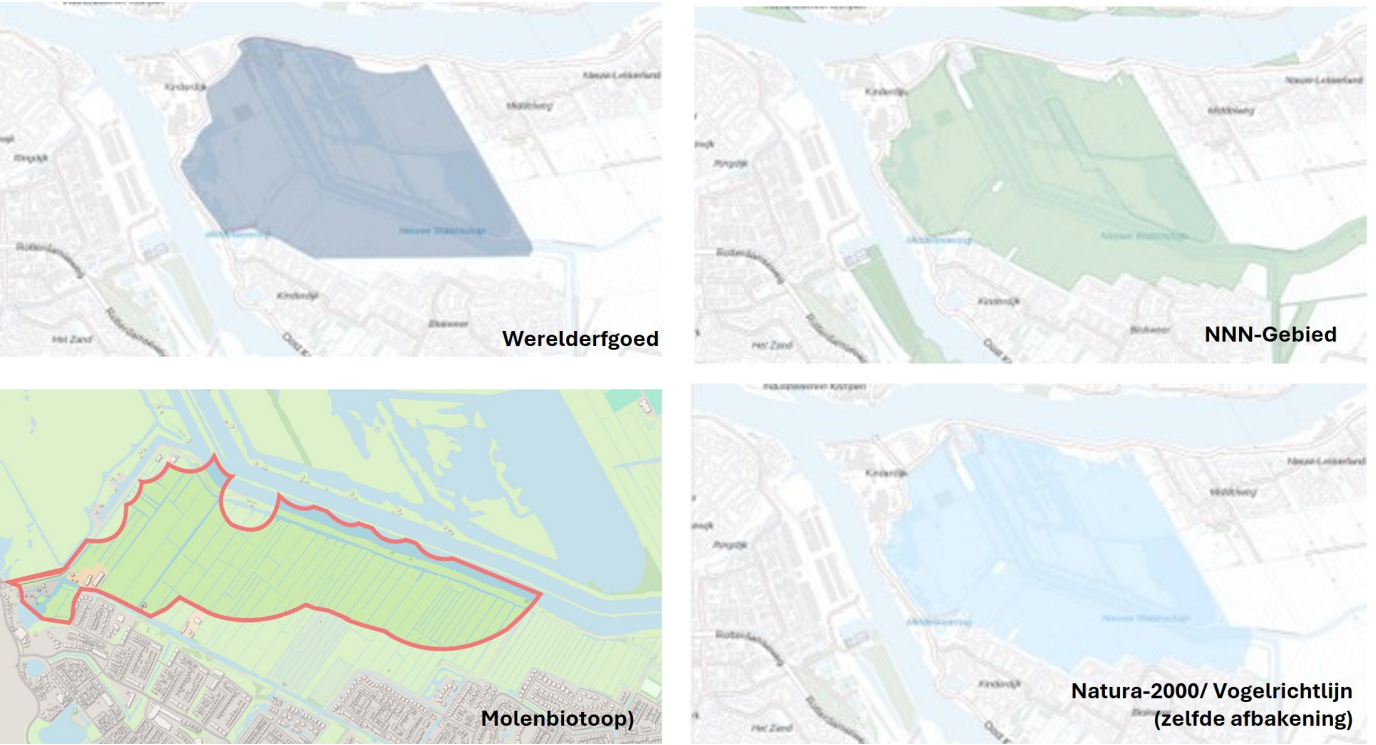
In diverse beleidsdocumenten van de gemeente is vastgelegd dat een deel van de polder gebruikt kan worden voor zorginitiatieven: Omgevingsvisie en Woonzorgvisie 2024-2040. In deze gebiedsvisie bevestigen wij dit. De provincie en gemeente werken samen aan een oplossing, waarbij het inrichtingsplan en de voorliggende gebiedsvisie naar voren komen. De provincie zal uiteindelijk een wijziging van het omgevingsplan aanvragen voor dit Natura 2000-gebied. In de wijziging van het omgevingsplan zal ook het zorglint worden meegenomen voor zover de zorgactiviteiten tijdig zijn aangevraagd, in overeenstemming met deze gebiedsvisie zijn en geprojecteerd zijn binnen de bouwvlakken.

Kansen in het gebied:

Zoals eerder benoemd wil de gemeente Alblasserdam de kansen in het poldergebied benutten. Zo wil de gemeente de versterking van het zorglint stimuleren. Er zijn kansen voor Biokaas Kinderdijk en in de samenwerking met ASVZ ziet de gemeente mogelijkheden voor bedrijvigheid in combinatie met zorg. Ten behoeve van molen Blokweer is er de wens vanuit SWEK (Stichting Werelderfgoed Kinderdijk) om een extra pad aan te leggen voor bezoekers. Hierdoor wordt het makkelijker de bezoekers van de molen en andere bezoekers te splitsen in het gebied. Door fietspaden te verbinden in het gebied, is er een mogelijkheid om aan te sluiten op het provinciaal fietsnetwerk. In het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP) is een fietspad opgenomen en zijn wij bereid om hier een extra fietspad te realiseren als die wens er vanuit de provincie komt. Dit geldt ook voor de verbinding van voetpaden. Dit zal bijdragen aan een versterking van de mobiliteit en recreatie in het gebied.

Bij ontwikkelingen in het gebied, zoals Biokaas Kinderdijk en De Molensingel Hoeve, is de ontsluiting van de betreffende ontwikkelingen een belangrijk aandachtspunt en kan mogelijk leiden tot aanpassing van de ontsluitingen van de bedrijven. Bij ontwikkelingen in de buurt van de Molenkade - Blokweerschekade moet gekeken worden naar de juridische toegankelijkheid van deze wegen/ontwikkelingen. De Blokweerschekade is namelijk een fietspad met enkele ontheffingen voor de bewoners, zodat het overige gemotoriseerd verkeer niet is toegestaan. Tevens zijn hier verschillende overheidsorganen van toepassing. De weg is buiten de bebouwde kom en daarmee in eigendom en beheer bij het Waterschap, maar wel gelegen in Alblasserdam.

Context

Werkzaamheden van de provincie Zuid-Holland:

Natuurontwikkeling Polder Blokweer

De provincie Zuid-Holland wil een nieuwe natuurontwikkeling mogelijk maken in Polder Blokweer, dat ligt in de gemeente Alblasterdam. Hieraan ligt een Europees besluit ten grondslag en afwijking van dat besluit kan niet licht worden genomen. Om de ontwikkeling mogelijk te maken zijn er verschillende onderzoeken nodig. Ten aanzien van het cultureel erfgoed, water, natuurinrichting en flora en fauna wordt bekeken hoe deze de kwaliteit van het natuurgebied kunnen verbeteren. Naast een onderzoek naar de natuurwaarden en -ontwikkelingsmogelijkheden moet er dus ook goed gekeken worden hoe het plan past binnen UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk.

Het is van groot belang voor de omgeving dat, wat er ook verandert, dit niet de erfgoedstatus van Kinderdijk schaadt. Om het gebied te kunnen transformeren, moet de provincie beheersafspraken maken met eigenaren van de gronden. Er is reeds een bestuurlijk besluit van de provincie Zuid-Holland om gronden te kunnen kopen. De provincie werkt samen met de eigenaren om de natuurontwikkeling op hun grond in samenwerking met hun mogelijk te maken. Het heeft hierbij de voorkeur dat de eigenaar, ook eigenaar blijft en met financiële hulp van de provincie natuur ontwikkelt. Dit noemt de provincie zelfrealisatie. Hierover is meer informatie te vinden via: <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/natuur-landschap/natuurnetwerk-nederland-nnn/slag-natuurnetwerk>

Natura 2000- en NNN-gebieden

Polder Blokweer is al onderdeel van een NNN-gebied en reeds lang Natura 2000-gebied. Het beheer van Polder Blokweer is een gezamenlijke inspanning van de provincie Zuid-Holland, gemeente Alblasterdam, Waterschap Rivierenland en Staatsbosbeheer. Net als alle andere partijen die een belang hebben bij de herinrichting van de polder, sluit de gemeente aan bij de ontwerpessies die vanuit de provincie georganiseerd worden om de polder integraal in te richten.

Werkzaamheden van de gemeente:

De gemeente Alblasterdam is verantwoordelijk voor de Ruimtelijke Ontwikkelingsprocedures binnen het gemeentelijk gebied. Daarbij hoort ook dat er betrokkenheid is bij de planvorming van Polder Blokweer, temeer het een complex gebied is waarbinnen verschillende opgaven bij elkaar komen. Tevens voelt de gemeente zich betrokken bij diverse initiatieven, die er zijn in het poldergebied, allen in gang gezet door externen, en probeert koppelkansen zichtbaar te maken om de polder zo goed mogelijk in te richten voor de toekomst. De gemeente heeft hier een faciliterende rol.

Vanuit de gemeente Alblasterdam gelden diverse aandachtspunten voor de polder:

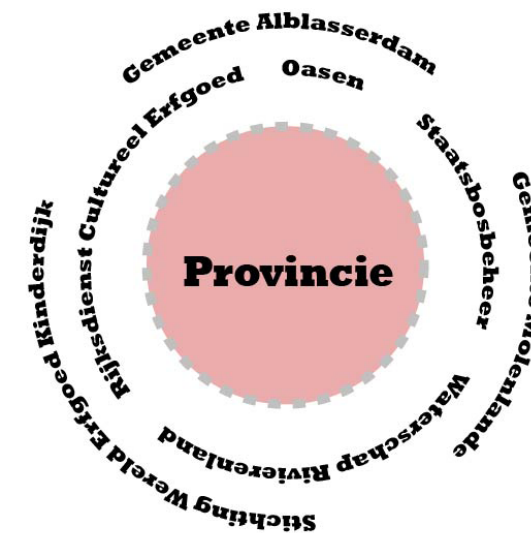
1. Biokaas Kinderdijk en De Molensingel Hoeve hebben globale plannen om het aanbod aan zorgactiviteiten in hun bedrijven uit te breiden. De ondernemers hebben in hun gesprekken met de gemeente die toegelicht. Het uitbreiden van de zorgactiviteiten kan een bijdrage leveren aan het completeren van het gemeentelijke zorglint. Het is aan de ondernemers om hun plannen verder uit te werken en in te dienen bij de gemeente.
2. De wens van de gemeente Alblasterdam is, dat de natuurontwikkeling positief bijdraagt aan de vernieuwde inrichting van de polder en dat er geen negatieve gevolgen zijn voor huidige eigenaren en hun omgeving. Daartoe heeft de gemeente een controlerende en betrokken rol op zich genomen.
3. De gemeente Alblasterdam is verantwoordelijk voor RO-procedures en toetst. Ook vanuit die rol wordt medewerking verleend aan de plantontwikkeling van de provincie voor het poldergebied.

Samenvattend

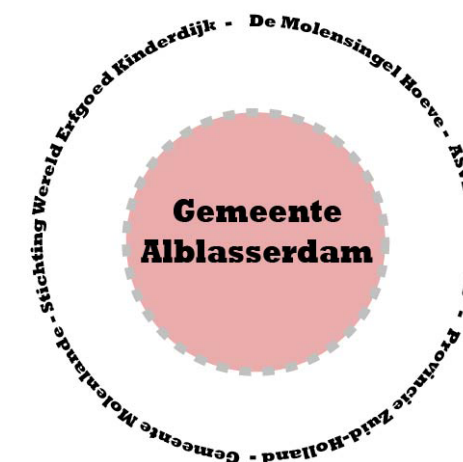
De gemeente draagt vanuit de faciliterende en controlerende rol bij aan de realisatie van het Natura2000-project vanuit de publiekrechtelijke positie en vervult daarnaast een koppelfunctie naar de huidige gebruikers van de polder.

Werkzaamheden vanuit de omgeving:

De eigenaren van De Molensingel Hoeve en Biokaas Kinderdijk zijn bezig met het maken van een plan om hun wensen en eisen voor het gebied duidelijk te maken. De gemeente en provincie hebben verschillende gesprekken met de zorgboeren. De gemeente wil een duidelijk plan waarin staat wat deze eigenaren willen in het gebied. Dit geldt ook voor ASVZ, die in de buurt van de zorgboeren verblijfslocaties zoekt. Met dit plan van de eigenaren kan de gemeente rekening houden in de gesprekken met de begeleidingsgroep en kijken of dit binnen het transformatieplan van de provincie past.

Stakeholders Provincie Zuid Holland

Stakeholders Gemeente Alblasterdam

Analyse

Groenstructuur:

Op de groenkaart is duidelijk te zien dat het gebied een polder is. Met de herkenbare polderstructuur bestaat de polder uit verschillende vlakken, die door water begrensd worden. Noordelijk in het gebied is ook Polder Nieuw-Lekkerland te zien. Beide polders zijn onderdeel van de Boezems Kinderdijk. Polder Nieuw-Lekkerland is ook onderdeel van de herontwikkeling en onderdeel van het Natura 2000-gebied. Het groen dat er nu aanwezig is en de structuur ervan is het gevolg van jarenlang droogmakerijen. De mens heeft hier jarenlang gevochten tegen het water en ruimte gemaakt voor verschillende vormen van landbouw. Op dit moment wordt de polder gebruikt voor het oogsten van hooi en het houden van hobby-vee. Met de aanwezigheid van verschillende dieren in het gebied, waaronder runderen, geiten, paarden etc., zijn er kansen om het verhaal van de molens en landbouw beter te vertellen. De polder verbindt verschillende groenstructuren uit de omgeving met elkaar, waardoor het leefgebied voor diersoorten wordt vergroot. Een verbetering van de inrichting zal bijdragen aan de versterking van de biodiversiteit.

Waterstructuur:

Net als bij de groenstructuur is duidelijk te zien dat het gebied een polder is. Door de groenstroken heen liggen verschillende sloten, die het duidelijke patroon van een polder weergeven. Het is duidelijk te zien wat de functie van Kinderdijk is voor dit gebied en hoe de molens meehelpen in het gevecht tegen het water. In de boezem wordt het overvloedige water vanuit de polder vastgehouden. Door de inrichting van de boezem ontstaat er een habitat waar verschillende vogels en dieren verblijven. Aandachtspunt voor de polder is de aanwezigheid van schuil- en broedplekken. In de natuuropgaven wordt hier kritisch naar gekeken. In de polder zelf zitten vooral ganzen, die voor veel overlast zorgen. Bij de herinrichting van het water moet er wel goed rekening gehouden worden met de omwonenden en de huidige gebruikers van het gebied. De waterstand moet niet leiden tot overlast in het gebied en de omgeving.

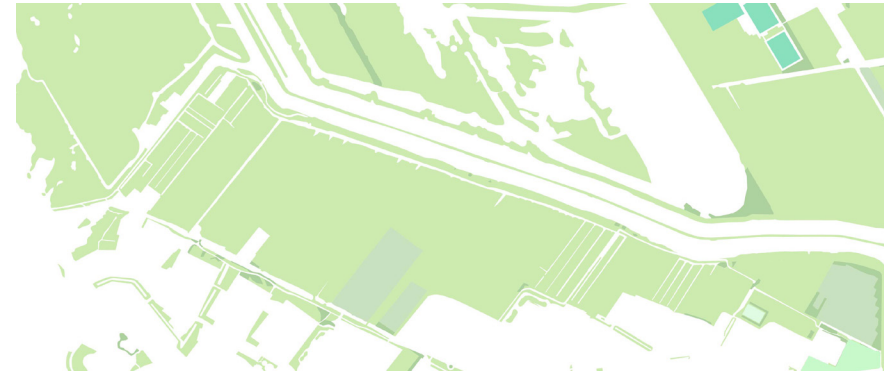
Wegenstructuur:

Er lopen verschillende wegen en wandelroutes rond de polder. In de polder zelf zijn geen verbindingen. De gemeente, de provincie en het Stichting Wereld Erfgoed Kinderdijk (SWEK) zien hier een kans om de fietsroute en voetpaden rond het gebied met elkaar te verbinden. Op dit moment is de polder minder goed te bereiken met de auto. Via de Molenkade bij Biokaas Kinderdijk en het Boerenpad bij het voetbalveld is het gebied beperkt te bereiken met de auto. Voor de boeren die er zitten, is er een speciale regeling getroffen waarmee zij hun percelen kunnen bereiken, ook al liggen ze aan het fietspad. Als de boerderijen in de toekomst meer met zorg willen doen, moet ook de bereikbaarheid van de gebieden verbeterd worden. De gemeente wil echter geen extra druk van autoverkeer in de polder. Dat moet te allen tijde voorkomen worden. Autoverkeer wordt alleen via de bestaande wegen mogelijk gemaakt; alleen afhankelijk van de ontwikkeling kan de ontsluiting van de percelen veranderen. Voor de verbinding van het fietspad is provinciale ondersteuning belangrijk. De gemeente geeft in het GVVP (Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan) aan bereid te zijn een pad aan te leggen.

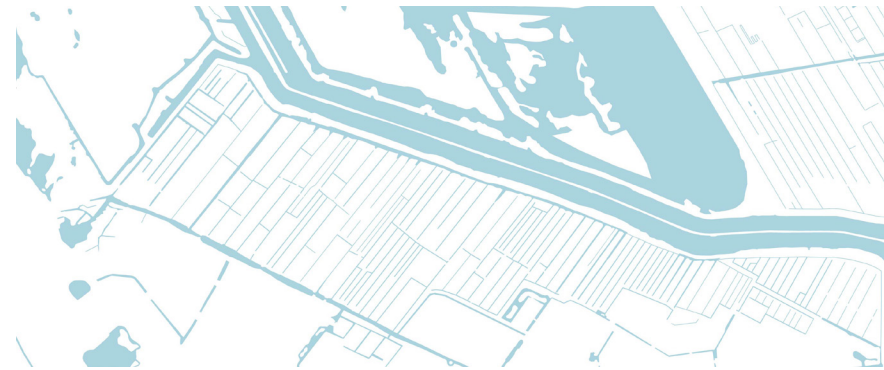
Bebouwingsstructuur:

Op de kaart is te zien dat er maar een beperkt aantal woningen is in de polder. De effecten van een nieuwe inrichting komen neer in dit natuurgebied, maar hebben ook gevolgen voor de gebruikers buiten de polder.

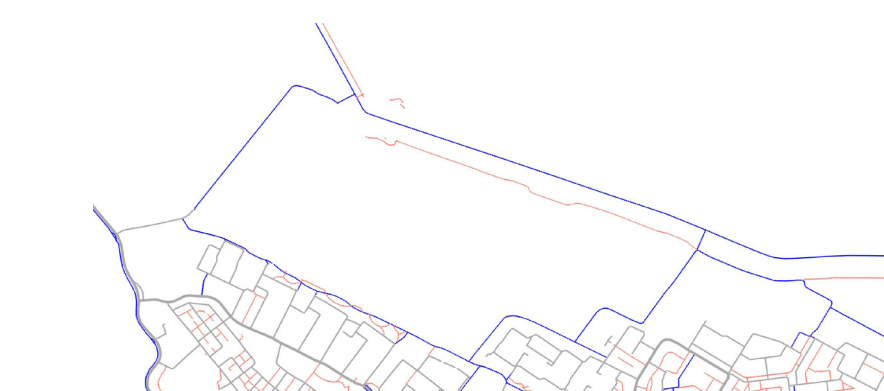
In het gebied mag er niet meer gebouwd worden dan wel gerenoveerd of gesaneerd. Binnen de molenbiotoop gelden verschillende regels voor verbouwing. Hierdoor is het bijna onmogelijk iets in de polder te (ver-)bouwen. Op de kaart is de aangrenzende woonwijk te zien. Bij de herinrichting van het gebied moet er goed rekening gehouden worden met de omgeving, de bestaande boerderijen en de volkstuinten in het gebied.

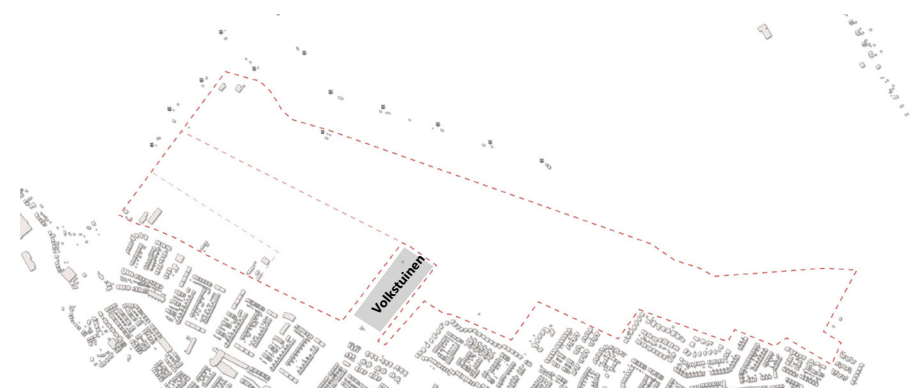
Groenstructuur

Waterstructuur

Wegenstructuur

Bebouwingsstructuur

Analyse

Geschiedenis Polder Blokweer:

Polder Blokweer, gelegen in Alblasserdam, heeft een rijke geschiedenis die teruggaat tot de middeleeuwen. Oorspronkelijk was dit een moerassig gebied, maar in de 16e eeuw werd gestart met het ontwateren en in cultuur brengen van de grond. Dit leidde tot de vorming van de polder, die zijn naam ontleent aan de oude naam "Blokweer," wat verwijst naar een blok of een bepaalde indeling van land.

In de 17e en 18e eeuw, tijdens de Gouden Eeuw van Nederland, werd Blokweer belangrijk voor de agrarische productie. De vruchtbare grond maakte het mogelijk om graan en andere gewassen te verbouwen, wat bijdroeg aan de lokale economie. De polder werd omgeven door dijken en waterwegen, die niet alleen dienden voor de afwatering, maar ook voor de scheepvaart.

In de 20e eeuw onderging Blokweer enkele veranderingen door urbanisatie en de opkomst van de industrie. De ontwikkelingen in de infrastructuur leidden tot een groei in de bevolking en het areaal van Alblasserdam, waardoor het poldergebied steeds meer geïntegreerd raakte in de omliggende gemeente.

Tegenwoordig is Polder Blokweer niet alleen van historisch belang, maar ook een plek waar natuur en recreatie hand in hand gaan. Het is een voorbeeld van hoe landgebruik door de eeuwen heen kan veranderen en zich kan aanpassen aan de behoeften van de gemeenschap, terwijl het zijn historische wortels behoudt.

Ruimtelijke structuur Polder Blokweer:

De ruimtelijke structuur van Polder Blokweer is een boeiende combinatie van natuurlijke elementen en menselijke ingrepen. De polder zelf is omgeven door dijken die de afwatering reguleren en het gebied beschermen tegen hoog water. Deze dijken vormen niet alleen de grenzen van de polder, maar ook belangrijke wandel- en fietspaden die een prachtig uitzicht bieden op het omliggende landschap.

Binnen de polder is de indeling typisch voor agrarische gebieden. De velden zijn vaak verdeeld in kleinere percelen, wat de variëteit aan gewassen bevorderde. Langs de randen van de polder zijn er doorgaans boerderijen en schuren die als centrale punten fungeren voor de agrarische activiteiten.

Daarnaast zijn er waterwegen, zoals sloten en vaarten, die niet alleen dienen voor drainage, maar ook voor de irrigatie van de landbouwgrond. Deze waterstructuren dragen bij aan de biodiversiteit en vormen een belangrijke habitat voor verschillende flora en fauna.

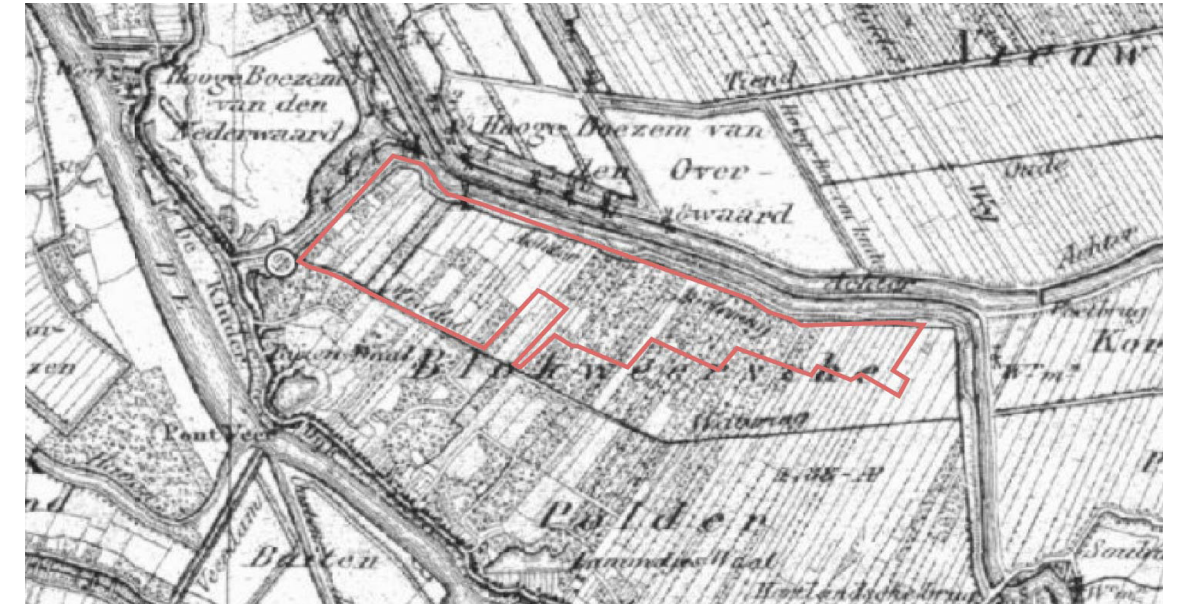
De combinatie van open agrarische landschappen, waterwegen en dijken geeft Polder Blokweer een karakteristieke uitstraling die typerend is voor veel Nederlandse polders. De ruimte biedt zowel mogelijkheden voor landbouw als voor recreatie, waarbij bewoners en bezoekers kunnen genieten van de natuurlijke schoonheid en de historische context van het gebied.

Polder Blokweer ligging:

Polder Blokweer ligt strategisch in de regio Alblasserdam, tussen de rivieren de Alblas en de Noord. Deze ligging maakt het een belangrijk gebied in de Zuid-Hollandse Delta. De polder grenst aan gemeente Molenlanden, wat zorgt voor een goede verbinding met omliggende gemeenschappen.

De dijken en waterwegen in de polder bieden niet alleen bescherming tegen overstromingen, maar faciliteren ook de toegankelijkheid van het gebied. De infrastructuur is goed ontwikkeld, met wegen en fietspaden die het mogelijk maken om gemakkelijk van en naar de polder te reizen. Dit maakt het een aantrekkelijke locatie voor zowel bewoners als bezoekers.

De nabijheid van grotere steden, zoals Dordrecht en Rotterdam, zorgt ervoor dat Polder Blokweer ook profiteert van economische en culturele kansen. Tegelijkertijd behoudt het zijn landelijke karakter, waardoor het een unieke balans biedt tussen stedelijke voorzieningen en natuurlijke schoonheid. Hierdoor is de polder niet alleen een waardevol agrarisch gebied, maar ook een gewilde plek voor recreatie en ontspanning.

Alblasserdam, 1850

Alblasserdam, 2025

Toerisme en recreatie:

Zoals op de bebouwingskaart is te zien, grenst de polder aan Kinderdijk. Deze molens trekken jaarlijks vele toeristen van over de hele wereld. Door het toerisme bij de molens komen ook toeristen naar Alblasserdam. Het is dan ook erg belangrijk dat de molens hun UNESCO-status behouden. Wat betreft recreatie zijn er verschillende activiteiten die gedaan kunnen worden in de polder. Mensen kunnen er wandelen, fietsen, vissen en met een bootje door het gebied varen. De gemeente en de provincie zien kansen om deze huidige routes te verbeteren, waardoor de bewoners en andere gebruikers nog meer kunnen genieten van het gebied.

Gebiedsvisie wensen uit de omgeving

Wensen vanuit Biokaas Kinderdijk en ASVZ.

Er zijn verschillende wensen in de omgeving voor de polder. Zo wil Biokaas Kinderdijk, de biologische kaasboer in de polder, de stallen uitbreiden om opnieuw koeien te kunnen houden. In samenwerking met ASVZ, een zorgaanbieder uit de regio, biedt Biokaas Kinderdijk momenteel dagbesteding aan voor cliënten van ASVZ.

Om de afstand tussen wonen en dagbesteding te verkleinen, wil ASVZ graag in de buurt van Biokaas Kinderdijk een verblijfslocatie realiseren voor hun cliënten, zodat zij dicht bij de dagbesteding kunnen wonen. Op dit moment worden de cliënten namelijk per bus naar Biokaas Kinderdijk gebracht en kunnen zij dit niet zelfstandig doen.

ASVZ en Biokaas Kinderdijk hebben samen het idee geopperd om buiten het bouwvlak enkele (ongeveer vier) eenlaagse verblijfshuisjes te bouwen om dit mogelijk te maken. Dit blijkt echter lastig te realiseren, aangezien het gebied binnen een Natura 2000-gebied en een molenbiotoop ligt, en er tevens rekening gehouden moet worden met de UNESCO-uitzichten. Voorwaarde van de gemeente is dat bouwplannen binnen het bouwvlak dienen te worden geprojecteerd. In de toekomst wordt verder onderzocht of dit op deze locatie haalbaar is, of dat er alternatieve locaties beschikbaar zijn voor de verblijven.

De wensen van ASVZ en Kinderdijk zijn inmiddels losgekoppeld en worden apart aangevraagd. Wel is afgesproken dat de ruimte voor dagbesteding gezamenlijk wordt gerealiseerd. Daarnaast heeft Biokaas Kinderdijk inmiddels weer koeien op de boerderij en waterbuffels in de polder.

Voor de verbouwingsplannen zal Biokaas Kinderdijk een vergunningsaanvraag indienen. Daarbij zal worden getoetst of de voorgestelde ontwikkelingen passen binnen de geldende richtlijnen en regels voor het gebied.

Wensen van De Molensingel hoeve:

De zorgboerderij Tro Tardi is overgenomen. Met de overdracht van het eigenaarschap is ook de naam veranderd in De Molensingel Hoeve.

Hoewel de naam verandert, blijft de essentie van de zorgboerderij behouden. De visie en het beleid blijven ongewijzigd. De vertrouwde zorg en de persoonlijke benadering waar Tro Tardi om bekend stond, zullen dus blijven bestaan.

De nieuwe eigenaresse heeft zich aangesloten bij Zorgboeren Zuid-Holland, waarmee ze de kwaliteit en continuïteit van de zorg nog verder kan borgen.

Huidige situatie Zorglint

Ontwikkelingsstrategie

Bij de ontwikkelingen van Natura 2000 in Polder Blokweer wil de gemeente Alblasserdam graag meewerken aan een vernieuwde inrichting van de polder. Daarbij is een aantal uitgangspunten van belang.

Er wordt in het Alblasserdamse deel van de polder nieuwe natuur mogelijk gemaakt, met daarbij meer ruimte voor intensivering van bepaalde diersoorten, recreatie en verblijf, en met behoud van het Zorglint, de volkstuinten en het voetbalveld. Graag maken we in de polder gebruik van de mogelijkheden die het Werelderfgoed Kinderdijk biedt voor de omgeving in relatie tot recreatie en toerisme. We realiseren ons terdege dat de verschillende belangen in Polder Blokweer tegen elkaar afgewogen moeten worden. Uitgangspunt is dat iedereen een vernieuwde natuur en versteviging van het toerisme en recreatie voor ogen heeft, dat past binnen het profiel “Fit en groen”. Dat willen Provincie Zuid-Holland en gemeente Alblasserdam met elkaar realiseren binnen de randvoorwaarden van het gebied.

Die randvoorwaarden zijn nog een stevig punt van discussie en niet per definitie onderdeel van het Natura 2000-gebied. De gemeente Alblasserdam is echter van mening dat in het huidige tijdsgewricht nadrukkelijk gezamenlijk gezocht moet worden naar gebruik en oplossingen binnen hetzelfde gebied. Behoud van de huidige gebruikers is daarbij een belangrijke (gemeentelijke) randvoorwaarde voor de inrichting van de polder, evenals behoud en onderlinge samenhang van watersystemen, zodat deze niet leiden tot overlast voor gebruikers en/of omwonenden.

In deze gebiedsvisie brengen we de gezamenlijke en gemeentelijke belangen voor het voetlicht. We zetten erop in om deze belangen een plekje te geven in de nieuwe polder.

Deze gebiedsvisie bevat het toekomstbeeld dat de gemeente Alblasserdam voor ogen heeft voor Polder Blokweer, inrichtingswensen en belangenafwegingen die moeten plaatsvinden. Het geeft het (politieke) bestuur van Alblasserdam de mogelijkheid om de visie te delen en gericht met betrokkenen in overleg te gaan over de inrichting van het gebied, zodat er maatschappelijk en politiek draagvlak ontstaat voor de ontwikkelingen, zonder de verantwoordelijkheid voor de totale communicatie over de ontwikkelingsplannen.

Proces

Het planvormingsproces voor Polder Blokweer verloopt langs twee sporen: het inrichtingsplan en de gebiedsvisie. De sporen komen samen bij de wijziging van het omgevingsplan.

Inrichtingsplan

Voor het leveren van input op het ontwerpproces van het inrichtingsplan en het toetsen aan wet- en regelgeving en beleid is een ambtelijke begeleidingsgroep ingesteld. In de begeleidingsgroep zitten vertegenwoordigers van de provincie, de gemeenten Molenlanden en Alblasserdam, Waterschap Rivierenland, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), drinkwaterbedrijf Oasen, Staatsbosbeheer en Stichting Werelderfgoed Kinderdijk (SWEK). Er zijn door de begeleidingsgroep diverse inrichtingsvarianten voor de polders Blokweer en Nieuw-Lekkerland onderzocht.

Op bestuurlijk niveau is er het Bestuurlijk Platform Kinderdijk (BPK). Dit is een periodiek overleg van bestuurders van de provincie, gemeenten, het waterschap, het RCE, en het SWEK. Zij adviseren elkaar over besluiten.

Gebiedsvisie

De Gebiedsvisie Polder Blokweer is ter bespreking ingebracht bij de verschillende overlegstructuren. Met de twee eerdergenoemde bedrijven zijn gesprekken gevoerd over hun wensen en plannen. In deze Gebiedsvisie is getracht daarmee rekening te houden mits die wensen en plannen passend zijn binnen de kaders van Natura 2000, NNN gebied, UNESCO Werelderfgoed, molenbiotoop en het omgevingsplan (lees: bouwvlak).

De Gebiedsvisie zal via het College van burgemeester en wethouders ter vaststelling aan de raad worden aangeboden. Daarna wordt de vaststelling gepubliceerd in het Gemeenteblad.

Wijziging omgevingsplan

Het inrichtingsplan en de gebiedsvisie worden verwerkt in de ontwerp wijziging van het omgevingsplan. Onderdeel van de ontwerp wijziging is een participatietraject met de Alblasserdamse samenleving. Op de ontwerp wijziging kunnen zienswijzen worden ingediend bij de raad. De raad neemt een besluit over de wijziging van het omgevingsplan met inachtneming van de uitkomsten van de participatie en eventuele zienswijzen. Voor zover de wensen en plannen van de eerdergenoemde ondernemers voldoende concreet zijn en tijdig zijn ingediend, kunnen die worden meegenomen bij de besluitvorming door de raad.

De provincie Zuid-Holland heeft reeds een bestuurlijk besluit genomen over de financiële mogelijkheden om huidige gebruikers te betrekken bij de nieuwe inrichting volgens Natura 2000. In principe zal worden getracht om de huidige gebruikers te laten participeren in het vernieuwde natuurgebied. Indien dit onmogelijk is, zal een opkoopregeling gebruikt worden.

Collegeprogramma: “een fit en groen dorp dorp in de polder”